

Nr 287.

Av herr **Rubbestad m. fl.**, *angående ersättning av det allmänna till enskild jordägare för intrång i hans äganderätt vid tillämpning av lagen om fornminnen.*

Enligt lag om fornminnen av den 12 juni 1942 bestämmes att till fornlämning hör så stort område på marken som tarvas för att bevara fornlämningen och bereda med hänsyn till dess art och betydelse nödigt utrymme däromkring. Har mark för fornlämning undantagits från delning vid lantmåteriförrättning eller tagits i anspråk genom expropriation, gälla de gränser som därvid bestämts.

Är ej område bestämt genom lantmåteriförrättning eller expropriation, äger länsstyrelsen att på framställning av riksantikvariern eller markens ägare fastställa gränserna för området. Länsstyrelsen äger dessutom meddela särskild föreskrift, som finnes påkallad för att bevara fast fornlämnings helgd, så ock stadga för ändamålet erforderligt vite. Sådant föreskrift må jämväl avse område som icke hör till fornlämningen, såvitt ej markens ägare eller annan därigenom åsamkas intrång av någon betydelse.

Bland många jordägare ha dessa bestämmelser och framför allt denna sista bestämmelse om skydd för område som icke hör till den egentliga fornlämningen på vissa håll väckt åtskillig anstöt. Särskilt påtagligt är missnöjet om fornlämningen befinner sig å en värdefull grustäkt, vars utnyttjande förhindras genom länsstyrelsens fastställande av skyddsgränserna för området. Lagens bestämmelse att dylika skyddsföreskrifter för område, som ej hör till fornlämning, icke skola få ifrågakomma, såvitt markens ägare eller annan därigenom åsamkas intrång av någon betydelse, tyckes ej alltid kunna upprätthållas. Ibland händer det att trots lagens bestämmelser i detta hänseende länsstyrelsen finner sig nödsakad att för ett effektivt skyddande av fornlämningen fastställa skyddsgränserna på ett sådant sätt, att det åstadkommer ett ganska betydande intrång i ägarens förfoganderätt över en viss naturtillgång.

Ingen vill bestrida det lofvärda i att skydda värdefulla fornlämningar, men detta bör icke ske på ett sådant sätt att den enskilde jordägaren därigenom blir alltför mycket skadelidande, utan likaväl som det är ett allmänt intresse med detta fornminnesskydd, så torde det också vara det allmännas skyldighet att lämna ersättning för den skada, som kan åsamkas den enskilde vid tillämpningen av denna skyddslag.

Frågan om i vilka fall och efter vilka grunder denna ersättning skall utgå torde knappast kunna bestämmas utan en särskild utredning.

På grund av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning i vad mån och på vad sätt den enskilde jordägaren må tillerkännas ersättning av det allmänna för intrång i hans äganderätt vid tillämpning av lagen om fornminnen.

Stockholm den 23 januari 1947.

Axel Rubbestad.

C. O. Carlsson

Anders Pettersson

i Bakeröd.

i Dahl.

Rob. L. Jansson

Gustaf Svensson

Sven J. Vigelsbo.

i Aspeboda.

i Vä.
